

ستاد استقبال از کرونا

کرونا شمشیرش را از رو بسته است اما خبری از تصمیمات قاطع ستاد ملی مقابله با کرونا نیست. دیروز کرونا جان ۱۷۲ نفر دیگر از هموطنانمان را گرفت و به شرایط ۸۸ شهرستان کشور رنگ قرمز پاشید تا ثابت کند دست‌های ستاد ملی مقابله با کرونا خالی است؛ ستادی که به نظر می‌رسد از یک‌سال نبرد با کرونا درس نگرفته و کماکان گرفتار آزمون و خطاست.

مقایسه وضعيت کشور پیش از تعطیلات نوروزی با این روزها نیز بر این واقعیت تلخ مهر تابید می‌زند؛ بیست و هفتم اسفند گذشته

تعداد قربانیان کرونا ۶۵ نفر و تعداد مناطق قرمز کشور ۹ شهرستان گزارش شد اما خیلی زمان نبرد که این شرایط ناگوارتر شد. بیشتر کارشناسان این روزها از سفرهای نوروزی به‌عنوان عامل شیوع ویروس جهش یافته در کشور یاد می‌کنند و می‌گویند چراغ سبز ستاد ملی مقابله با کرونا به سفرهای نوروزی به‌نوعی استقبال از شیوع کرونا بوده است.چراغ سبزی که این روزها برای بسیاری از خانواده‌ها حکم تابلوی ایست را پیدا کرده است؛ خانواده‌هایی که این روزها در کنار مشکلات اقتصادی و اجتماعی باید بار سنگین دغدغه درمان را نیز به دوش بکشند. سرپرستان بسیاری از خانواده‌ها کار خود را از دست داده‌اند و برای گرفتن حقوق بیمه بیکاری پله‌های شیب تامين اجتماعی را بالا و پایین می‌کنند. علاوه بر این داروهای خاص به‌راحتی پیدا نمی‌شود و اگر در دسترس نیز باشد کمتر خانواده‌ای توان خرید آنها را دارد. در بیمارستان های دولتی نیز تخت خالی پیدا نمی‌شود و کم نیستند افرادی که برای استفاده از خدمات بیمارستان‌های خصوصی در صف مانده‌اند.

اوضاع کادر درمان نیز چنگی به دل نمی‌زند، فشار کار امان آنها را بریده و پرداخت نشدن مطالبات و عملی نشدن وعده‌ها شرایط را برای آنها بیش از گذشته سخت کرده است. در چنین شرایطی که گره کار فقط با تصمیمات به‌موقع و قاطع باز شدنی است اما ستاد ملی مقابله با کرونا خود نیاز به رسیدگی اورژانسی دارد، چراکه به نظر می‌رسد یا گرفتار بحران تصمیم‌گیری شده یا برای نظر کارشناسان و حتی وزیر بهداشت و درمان نیز ارزشی قائل نیست. برای نمونه وزیر بهداشت و بیشتر رؤسای دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور اواخر سال گذشته بارها مخالفت خود را با سفرهای نوروزی اعلام کرده بودند اما هنگام تصمیم‌گیری به نظر آنها توجهی نشد. نگران‌کننده‌تر این‌که جلسه کمیته علمی مقابله با کرونا نیز به حاشیه رفته و حدود یک ماه است که برگزار نمی‌شود؛ جلسه‌ای که باید در آن براساس نظر کارشناسان و آخرین خبرها تصمیم‌های مناسبی گرفت.

چند روزی است که دوباره آمار قربانیان کرونا سهرقمی شده و در چنین شرایطی مشخص است که باید محدودیت‌های مناسبی برای آمد و شد درنظر گرفت. در کنار محدودیت‌ها باید از خانواده‌های آسیب‌پذیر نیز حمایت ویژه‌ای کرد تا مشکلات آنها در سایه کرونا حادتر نشود. علاوه بر این با نظارت مناسب می‌توان دورکاری کارمندان در بخش خصوصی را نیز اجرایی کرد. افزون بر این با لغو طرح ترافیک نیز باید شرایط را برای تردد افرادی که ناچار به استفاده از ناوگان حمل و نقل عمومی هستند تسهیل کرد، زیرا کمبود اتوبوس و قطار مترو سبب شده رعایت پروتکل‌های بهداشتی هنگام استفاده از حمل و نقل عمومی بیشتر شوخی به‌نظر برسد؛ شوخی تلخی که این روزها بر سر ستاد ملی مقابله با کرونا نیز سایه انداخته است، چراکه به نظر می‌رسد این ستاد و در واقع دولت اراده‌ای برای کنترل شرایط ندارد و درست مانند نحوه مبارزه با آلودگی هوا همه چیز را به دست طبیعت سپرده است.

عکس:

ایسنا

مرگ روزانه ۱۰ نفر به علت نبود عضو پیوندی

مهدی شادنوش، رئیس مرکز مدیریت پیوند و درمان بیماری‌های وزارت بهداشت، تصریح کرد، روزانه بین ۷ تا ۱۰ نفر در کشور به دلیل نرسیدن عضو پیوندی، فوت می‌کنند. وی افزود، اگر بیماری دچار مغزی شد در چنین شرایطی اهدای عضو به جای سپردن اعضا به خاک، می‌تواند نجات‌بخش زندگی هشت فرد و زدودن رنج و درد از خانواده‌های ایشان باشد. / مهر

قرن جدید خشکسالی

پیش‌بینی‌ها از افزایش بحران آب در سال خشک پیش‌رو حکایت دارد

آب، دغدغه تازه سال جدید است. آن‌طور که اعداد و آمارها گواه می‌دهند سال ۱۴۰۰ سال سخت خشکسالی خواهد بود. البته این موضوع یکباره آغاز نشده و سال‌هاست که روند خشکسالی و کاهش بارش‌ها و کمبود ذخیره آبی سدها و خشک شدن تالاب‌ها و رودخانه‌ها آغاز شده است. حالا اما کارشناسان این حوزه می‌گویند بارش‌های سال ۱۴۰۰ از میزان متوسط معمول هم بسیار پایین‌تر است. اتفاقی که می‌تواند دلیلی بر ترک محل زندگی بسیاری باشد و جمعیت حاشیه‌نشین شهرهای بزرگ را پراورتر کند. حتماً که باید در انتظار زیان‌های ملموس در حوزه کشاورزی و کاهش محصولات آن هم باشیم. در گذشته اگر تصویری از تانکرهای آب‌رسانی به برخی مناطق ایران همچون یک پدیده تلقی می‌شد، این سال‌ها و با ادامه روند موجود این تصویر هم برای افکار عمومی آنقدر دیده خواهد شد که عادی باشد. البته که تنها بارش‌ها ملاک این تصور تلخ نیست، کاهش ذخیره برقی امسال نسبت به گذشته، پایین آمدن ذخیره آبی بسیاری از سدهای ایران، میزان افت آب‌های زیرزمینی و به‌همراه آن موضوع نشست زمین در دشت‌های این سرزمین همه در کنار کاهش بارش‌های امسال نعیب می‌زند که آب، دغدغه تازه سال جدید است.

میثم اسماعیلی

جامعه

آمدن ذخیره آبی بسیاری از سدهای ایران، میزان افت آب‌های زیرزمینی و به‌همراه آن موضوع نشست زمین در دشت‌های این سرزمین همه در کنار کاهش بارش‌های امسال نعیب می‌زند که آب، دغدغه تازه سال جدید است.

رکوردداران ترسالی

۳۴۸ این عدد میزان حجم بیشترین بارش در نیم قرن گذشته ایران است میلی متر

سال آبی ۹۸-۹۷ اما بر خلاف سال پس از آن از پربارش‌ترین سال‌های یک دهه اخیر ایران بوده است. بارش‌های آن سال چنان چشمگیر بود که برخی کارشناسان آن را آغاز رویای دوره ترسالی ایران می‌دانستند. هر چند خیلی زود این ادعا باطل شد و بارش‌های سالانه به همان روند کاهشی خود ادامه داد. اما سال مورد اشاره چقدر بارش داشت که باعث شکل گرفتن چنین ذهنیتی شده بود؟ بر اساس داده‌های شرکت مدیریت منابع آب ایران حجم بارش‌ها از ابتدای مهرماه ۹۷ تا ۳۱ شهریورماه ۹۸ در حوضه‌های آبریز اصلی به ۳۴۲ میلی‌متر رسید که نسبت به سال گذشته آن از ارتفاع ۱۷۱ میلی متری رشد ۱۰۰ درصدی و نسبت به دراز مدت ۵۰ ساله رشد ۳۸ درصدی داشته است. به این مفهوم که میانگین ۳۴۲ میلی‌متر بارش در یک سال از متوسط بارش‌ها در یک بازه زمانی ۵۰ ساله هم ۳۸ درصد افزایش داشت. سال آبی ۹۸-۹۷ البته در فهرست پربارش‌ها نیم قرن مشترکا با سال آبی ۵۵-۵۴ در رتبه دوم قرار دارد. سال آبی ۷۲-۷۱ با ثبت ۳۴۸ میلی متر همچنان پربارش‌ترین مقطع زمانی کشور در طی نیم قرن اخیر بوده است و پس از آن سال‌های ۵۵-۵۴ و ۹۸-۹۷ با ۳۴۲ میلی متر در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

میزان حجم سدها

۴۴ میزان خالی بودن سدها در سراسر کشور

تاثیر ابتدایی کم شدن نزولات و ریزش‌های جوی در میزان حجم آب سدها به چشم می‌آید. فقط در تهران بارش‌ها نسبت به سال گذشته ۲۴ درصد کاهش داشته که همین کاهش ۲۴ درصدی نزولات جوی باعث شده سدهای تهران ۶۴ میلیون متر مکعب کاهش ذخیره داشته باشند. این کاهش حجم آب سدها در کل ایران آنطور که وزارت نیرو اعلام کرده ۸ درصد است. تقی‌زاده خامسی، معاون آب و آبفا و وزیر نیرو در میانه تعطیلات نوروز اعلام کرد حجم آب موجود در مخازن سدهای کشور از ابتدای سال آبی جاری (مهر۹۹ تا انتهای شهریور۱۴۰۰) ۲۹ تا اسفند در حالی به ۲۸ میلیارد و ۶۲ میلیون متر مکعب رسیده است که پارسال در همین بازه زمانی ۳۱ میلیارد و ۱۷ میلیون متر مکعب آب در مخازن سدها موجود بوده که نشان از کاهش ۸ درصدی دارد. دومینوی کاهش درمورد سدها ادامه دارد چرا که میزان ورودیه آب به مخازن سدهای کشور هم نسبت به سال گذشته کاهش ۲۷ درصدی داشته است. آمارهای منفی در رابطه سدهای کشور عجیب‌تر هم می‌شود وقتی بدانیم بر اساس آمار بهره‌برداری از سدهای مخزنی کشور تا ۲۲ اسفندماه در سال آبی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ از مجموع ظرفیت مخازن سدها، ۵۶ درصد آنها پر است، به این مفهوم که در حال حاضر ۴۴ درصد حجم سدهای کشور خالی است.

چند رودخانه خشکیده‌اند

۹۰ توان انباشت آب دریاچه پریشان که از میان رفته است در صد

رودخانه‌ها آرام آرام از طبیعت ایران حذف شده‌اند. گشتی در میان اخبار ده سال گذشته نشان از روند سریع خشکی رودخانه‌های ایران دارد، تراژی خشکی زاینده‌رود به عنوان بزرگ‌ترین رود مرکزی ایران تنها یکی از تراژی‌های آشنا و اخیر است. تنها چند سال پیش رودخانه کشکان یکی از سه رودخانه بزرگ لرستان و سیل خیزترین رودخانه این استان هم خشکید. رودخانه کارون هم که زمانی پرآب‌ترین رود ایران بود امروز به سختی نفس می‌کشد. مرثیه دریاچه‌ها و تالاب‌ها پرسوزتر است. قصه دریاچه ارومیه که آشنای همگان است، دریاچه هامون که روزی پس از دریاچه خزر و ارومیه سومین دریاچه بزرگ ایران بود از خشکسالی تبدیل به جزیره‌های کوچکی شده است. دریاچه پریشان که بزرگ‌ترین و زیباترین دریاچه آب شیرین داخلی کشور محسوب می‌شد سال ۹۰ پیش از ۹۰ درصد توان انباشت آب خود را از دست داد. وضعیت تالاب انزلی بحرانی است و میزان خشکی‌های تالاب هورالعظیم از میزان آب درون تالاب پیشی گرفته است.

برپایی جشنواره ملی ایده‌های جوانان

اولین جشنواره ملی ایده‌ها و طرح‌های جوانان برای شهری بهتر آغاز به کارکرد. این جشنواره در ۱۲ رشته ازجمله عمران شهری و شهرسازی، محیط‌زیست شهری، درآمد‌های پایدار، مدیریت حمل‌ونقل، مدیریت بحران، هوشمندسازی شهری و شیوه تعامل با شهروندان فعالیت می‌کند. علاقه‌مندان می‌توانند تا ۱۵ تیر برای ثبت ایده‌های خود به سایت «شهرداران جوان» مراجعه کنند. / جام‌چم دیلی

خشک‌ترین سال ایران

۹۶ در این سال، طی ۵۰ سال گذشته شاهد کم بارش‌ترین روزها بوده ایم

ایران روی کمر بند خشکسالی قرار گرفته و از منابع رطوبتی بسیار دور است. این جبر جغرافیایی به این مفهوم است که سامانه‌های باران آور زمانی به ایران می‌رسند که بخش بزرگی از رطوبت خود را از دست داده و توان کافی برای ایجاد بارش در بخش‌های مرکزی و شرقی ایران را ندارند. سال گذشته هم با در نظر گرفتن مولفه میزان بارش‌ها یکی از سال‌های خشک ۵۰ سال اخیر بود. احد وظیفه کارشناس هواشناسی اما به جام چم می‌گوید سال پیش‌رو خشک‌تر هم خواهد بود و به قطع می‌توان گفت امسال بارش‌ها از میزان متوسط هر سال پایین‌تر است. اما در نیم قرن گذشته کدام سال صاحب رکورد خشکسالی بوده است؟ اسفند سال گذشته یعنی حدود یک ماه پیش رضا اردکانیان وزیر نیرو اعلام کرد: «سال ۹۶ تا ۹۷ خشک‌ترین سال آبی در ۵۰ سال اخیر کشور به شمار می‌رود.» اما نگاهی به داده‌های سازمان هواشناسی نشان می‌دهد سال آبی ۹۷-۹۶ در نیم قرن گذشته به لحاظ خشکسالی در رتبه چهل و هشتم قرار دارد و سال‌های خشک‌تر از آن هم وجود داشته است. سال آبی ۹۶-۹۷ با ثبت ۱۷۱ میلی‌متر بارندگی رتبه ۴۸ بارش‌های نیم قرن اخیر را به خود اختصاص داده است. در ۵۰ سال اخیر فقط سال‌های آبی ۷۹-۷۸ با ثبت ۱۵۶ میلی‌متر و سال آبی ۸۶-۸۷ با ثبت ۱۴۳ میلی‌متر بارندگی به مراتب وضع نامناسب‌تری را نسبت به سال آبی ۹۶ شاهد بوده ایم و در انتهای جدول بارندگی‌های نیم قرن اخیر کشور قرار گرفته‌اند. با این حساب عنوان خشک‌ترین سال آبی ایران با ثبت تنها ۱۴۳ میلی‌متر بارندگی تعلق می‌گیرد به سال آبی ۸۷-۸۶.

سال سخت آبی

۲۵ میزان کاهش بارش‌های امسال نسبت به نرمال کشور درصد

سال آبی اشاره به یک دوره دوازده ماهه برای سنجش میزان بارندگی در یک ناحیه دارد. به دلیل بارش‌های فصل پاییز و زمستان، سال آبی منطق با سال رسمی نیست. به همین دلیل سال آبی عمدتا مشتمل بر دو سال بیان می‌شود که در آن نزولات جوی از ابتدای پاییز تا انتهای تابستان اندازه‌گیری می‌شوند. با این حساب پیش‌بینی در رابطه با سال آبی ۱۴۰۰ مربوط به نیمه‌دوم سال می‌شود. اما اگر بخواهیم وضعیت امسال را در همین ماه‌های پیش رو بدانیم باید بگوییم آنچه تا به حال رخ داده امیدوارانه نیست. احد وظیفه، رئیس مرکز ملی خشکسالی و مدیریت بحران سازمان هواشناسی به جام چم می‌گوید: جمع‌بندی ایستگاه‌های هواشناسی نشان می‌دهد که درحال حاضر بارش‌ها در کل کشور ۲۵ درصد کمتر از نرمال است. آنطور که او می‌گوید ما در حالی اکنون به میانه‌های سال آبی رسیده‌ایم که تاکنون فقط ۳۰ درصد بارندگی سالانه برای تامین آب کشور را داشته‌ایم. از این‌رو ۷۰ درصد بارش سالانه با وجود گذشت نیمی از سال آبی هنوز تامین نشده و این مساله نگران‌کننده است. احد وظیفه خروجی مدل‌های عددی دمای هوا در کشور را دلیل مهمی بر گمانه خود از وضعیت خشکسالی در سال جدید می‌داند و به ما می‌گوید: «با توجه به این شرایط کم بارشی فراگیر و خشکسالی گسترده در ایران دور از انتظار نیست.» او با اشاره به این‌که طی دو هفته ابتدایی فروردین ماه در کل کشور تنها ۱۷ میلی‌متر بارش داشته‌ایم که این میزان نسبت به میانگین بلندمدت کشور حدود ۸۵ درصد کمتر است می‌گوید: «از طرفی نوروز بسیار کم بارشی داشتیم و از سوی دیگر بارش‌ها در زمستان ۹۹ نیز کمتر از حد نرمال بود و این مساله سبب شده‌است که در بسیاری از نقاط کشور با کم بارشی مواجه باشیم.»

میزان افت آب‌های زیرزمینی

۳۰۰ این عدد تعداد دشت‌های ممنوعه ایران است

منابع آب زیرزمینی منبع حیاتی مهمی در بسیاری از مناطق جهان از جمله ایران هستند. سفره‌های آب زیرزمینی، به‌عنوان یکی از مخازن ذخیره آب جهان، در حال از دست دادن ظرفیت‌های خود و خشک شدن است و این خشک شدن ذخایر آب زیرزمینی می‌تواند عواقب جدی، به‌خصوص در ایران ایجاد کند. در دهه‌های پیش مطابق آمارها، کشور ما از ۱۴۰ میلیارد مترمکعب منابع آب زیرزمینی برخوردار بود اما در ۲۰ سال گذشته منابع آب تجدیدشونده به ۱۱۰ میلیارد مترمکعب و در ۶ سال گذشته هم به کمتر از ۱۰۰ میلیارد مترمکعب کاهش یافته است. بیش از ۳۰ دشت از ۶۹ دشت کشور حالا به عنوان «دشت ممنوعه» اعلام شده است که در آنها بیش از اندازه از سرمایه ذخیره راهبردی آب استفاده می‌شود و به همین دلیل، سالانه نزدیک به پنج میلیون مترمکعب بیلان منفی را شاهدیم؛ بخش عمده‌ای از این دشت‌ها در نواحی مرکزی و شرق ایران قرار دارند. برداشت‌های بی‌رویه، حفر چاه‌های غیرمجاز، عدم نظارت کافی بر میزان برداشت‌های فراتر از میزان پروانه بهره‌برداری موجب افت سطح و کاهش کیفیت آب‌زیرزمینی، نشست زمین در تعدادی از دشت‌ها و پایین آمدن محسوس آبدهی چاه‌ها و در معرض نابودی شده قرار گرفتن تعدادی از آبخوان‌های کشور شده است. همین حالا با وجود افزایش تعداد چاه‌ها در سال‌های اخیر، توان آبدهی آن‌ها با روند نزولی همراه بوده است. همچنین آنطور که پایگاه اطلاع‌رسانی وزارت نیرو قید کرده کیفیت منابع آبی کشور در برخی از دشت‌ها به میزان قابل ملاحظه‌ای دچار تخریب شده و شوری آنها افزایش یافته است.

تبعیدی‌های آب و هوا

۱/۸ میزان گرم‌تر شدن هوای ایران طی ۳۰۰ سال گذشته درجه

کاهش ذخیره آبی سدها و به دنبال آن کاهش آب شرب و قطعی آب شهرها پیامدهای نزدیک این خشکسالی است. پیامدهای بلندمدت چنین پدیده‌هایی گاه هولناک‌تر این پیامدهای نزدیک است. قصه خشکسالی‌ها در طبیعت ایران و تداوم سال‌های کم بارش باعث غیرقابل سکونت شدن بسیاری از مناطق در ایران خواهد شد. اتفاقی که البته نشانه‌های آن شکل گرفته و به نوعی آغاز شده است. رویدادهای زیست‌محیطی شدید مانند توفان، سیل، زلزله، سونامی و گردباد به‌واسطه رسانه‌ای شدن، توجه مردم را بیشتر جلب می‌کند، غافل از این‌که، این تغییرات تدریجی محیط‌زیست است که به احتمال زیاد در آینده عامل حرکت و جابه‌جایی مردم می‌شود. به‌عنوان مثال، در طول ۳۰ سال گذشته، دوبرابر افرادی که تحت‌تاثیر توفان‌ها بودند، درگیر خشکسالی شدند (۱/۶ میلیارد نفر در مقایسه با ۷/۸ میلیون نفر). در این بین، گرمایش زمین هم به یکی از معضلات کنونی تبدیل شده و وضعیت ایران در این حوزه وخیم‌تر است. گزارش‌ها نشان می‌دهد دمای جهان از، ۱۷۵۰ میلادی تاکنون ۱/۱ درجه بیشتر شده اما دمای ایران ۱/۸ درجه افزایش یافته که ۱/۵ برابر متوسط افزایش دمای جهان است.